

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αχαρνών 2, 10432 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331, Fax: 210-2124524

Αθήνα, 17/07/2020
Αριθμ. Πρωτ.: 429/109150

Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΘΕΜΑ: «Στήριξη των παραγωγών Μεσσηνιακής πατάτας»

ΣΧΕΤ: Η Ερώτηση 5912/23-4-2020

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Ι. Λαμπρόπουλος**, για τα θέματα της αρμοδιότητάς μας, σας πληροφορούμε τα εξής:

Ουδείς αγρότης, κτηνοτρόφος, μελισσοκόμος και αλιέας, εφ' όσον το εισόδημά του μειώθηκε και επλήγη από την κρίση του κορωνοϊού, πρόκειται να μείνει χωρίς κρατική στήριξη. Αυτή είναι η δέσμευση της Κυβέρνησης του Κυριάκου Μητσοτάκη και η ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων την υλοποιεί στο ακέραιο, αξιοποιώντας αφενός το ειδικό κονδύλι των 150 εκατ. ευρώ από τον κρατικό προϋπολογισμό αλλά και κάθε διαθέσιμο εργαλείο από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Με σοβαρότητα, σχέδιο και μεθοδική δουλειά, προνοητικότητα ως προς το χρόνο, που η κρίση μπορεί να εμφανίσει ζημιές σε κάθε Τομέα της Αγροδιατροφικής αλυσίδας, διαχειριζόμαστε τις συνέπειες της πανδημίας.

Σε ό,τι αφορά στα 150 εκατομμύρια η σχετική στήριξη θα δοθεί με βάση το προσωρινό πλαίσιο των κρατικών ενισχύσεων. Ειδικότερα, σύμφωνα με την περίπτωση 3.1, που αναφέρει στην Ανακοίνωσή της, με θέμα το «Προσωρινό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά τη διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου COVID-19 2020/C 91 I/01» (C/2020/1863), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφέρει:

*«**21.** Πέραν των υφιστάμενων δυνατοτήτων βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της ΣΛΕΕ, προσωρινά περιορισμένα ποσά ενίσχυσης σε επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν αιφνίδια έλλειψη ή ακόμη και ανυπαρξία ρευστότητας μπορούν να αποτελέσουν κατάλληλη, αναγκαία και στοχευμένη λύση υπό τις παρούσες συνθήκες.*

22. Η Επιτροπή θα θεωρήσει ότι οι εν λόγω κρατικές ενισχύσεις συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο β) της ΣΛΕΕ, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται πλήρως όλοι οι ακόλουθοι όροι (οι ειδικές διατάξεις για τους πρωτογενείς τομείς της γεωργίας, της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας προβλέπονται στο σημείο 23): α) η ενίσχυση δεν υπερβαίνει τα 800 000 EUR ανά επιχείρηση υπό μορφή άμεσων επιχορηγήσεων, επιστρεπτέων προκαταβολών, φορολογικών πλεονεκτημάτων ή πλεονεκτημάτων πληρωμών· όλα τα αριθμητικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται είναι ακαθάριστα, δηλαδή προ της αφαίρεσης φόρων ή άλλης επιβάρυνσης·

β) η ενίσχυση χορηγείται βάσει καθεστώτος με εκτιμώμενο προϋπολογισμό·

γ) η ενίσχυση μπορεί να χορηγείται σε επιχειρήσεις που δεν ήταν προβληματικές (κατά την έννοια του γενικού κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία (15)) στις 31 Δεκεμβρίου 2019· μπορεί να χορηγείται σε επιχειρήσεις που δεν είναι προβληματικές και/ή επιχειρήσεις που δεν ήταν προβληματικές στις 31 Δεκεμβρίου 2019, αλλά οι οποίες αντιμετώπισαν προβλήματα ή κατέστησαν προβληματικές στη συνέχεια συνεπεία της έξαρσης της νόσου COVID-19·

δ) η ενίσχυση χορηγείται το αργότερο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2020 (16)· ε) η ενίσχυση που χορηγείται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων (17) συνοδεύεται από την υποχρέωση μη μετακύλισης της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς και δεν καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που αγοράζονται από τους πρωτογενείς παραγωγούς ή που διατίθενται στην αγορά από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις.

23. Κατά παρέκκλιση από το σημείο 22, για τους τομείς της γεωργίας, της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, ισχύουν οι ακόλουθοι ειδικοί όροι:

α) η ενίσχυση δεν υπερβαίνει τα 120 000 EUR ανά επιχείρηση που δραστηριοποιείται στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας (18) ή σε 100 000 EUR ανά επιχείρηση που δραστηριοποιείται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων (19)· όλα τα αριθμητικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται είναι ακαθάριστα, δηλαδή προ της αφαίρεσης φόρων ή άλλης επιβάρυνσης·

β) οι ενισχύσεις στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων πρέπει να μην καθορίζονται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά·

γ) οι ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας δεν αφορούν καμία από τις κατηγορίες ενισχύσεων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως ια) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 717/2014 της Επιτροπής (20)·

δ) όταν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται σε περισσότερους του ενός τομείς στους οποίους ισχύουν διαφορετικά μέγιστα ποσά σύμφωνα με το σημείο 22 στοιχείο α) και το σημείο 23 στοιχείο α), το οικείο κράτος μέλος διασφαλίζει, με κατάλληλα μέσα όπως ο λογιστικός διαχωρισμός, ότι για καθεμία από τις δραστηριότητες αυτές τηρείται το σχετικό ανώτατο όριο και συνολικά δεν σημειώνεται υπέρβαση του υψηλότερου δυνατού ποσού·

ε) εφαρμόζονται όλες οι άλλες προϋποθέσεις του σημείου 22 (21)».

Επομένως, εφόσον ο εν λόγω κλάδος υπέστη ζημιά, δύναται να είναι δικαιούχος αποζημίωσης λόγω κορωνοϊού. Με εντολή του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και

Τροφίμων, κυρίως Μάκη Βορίδη, εξετάζονται τα σχετικά δεδομένα προκειμένου να υπάρξει η ενδεδειγμένη αποζημιωτική αντιμετώπιση.

Επιπροσθέτως, δυνατότητες αποζημιώσεων προκύπτουν και από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020. Το **Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020** είναι τομεακό αναπτυξιακό πρόγραμμα, που με βάση τα ισχύοντα στους σχετικούς Κανονισμούς της Ε.Ε., οι επιλεξιμότητές του για την ενίσχυση του πρωτογενή και δευτερογενή τομέα της αγροτικής οικονομίας επιτρέπουν παρεμβάσεις επενδυτικού κυρίως προσανατολισμού, όπως αυτές που έχουν ήδη γίνει με τα μέτρα των νέων γεωργών, των σχεδίων βελτίωσης, της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, των ομάδων παραγωγών καθώς και φιλογεωργοπεριβαλλοντικές παρεμβάσεις όπως αυτές της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας.

Στη βάση αυτή, οι όποιες παρεμβάσεις στο πλαίσιο του ΠΑΑ για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας **COVID – 19**, έχουν συμπληρωματικό χαρακτήρα στα μέτρα που ήδη λαμβάνονται από το Υπουργείο μας και αφορούν στην χορήγηση άμεσων ενισχύσεων και αποζημιώσεων, όπως γίνεται για παράδειγμα με την εφαρμογή άμεσων κρατικών ενισχύσεων, τις ενισχύσεις de minimis, κλπ.

Μια τέτοια παρέμβαση αποτελεί και η πρόταση που κατέθεσε προς διαβούλευση η Ε.Ε. σχετικά με την ενεργοποίηση ενός **νέου μέτρου** στο πλαίσιο του ΠΑΑ 2014-2020, με σχετική τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013, σε συνέχεια της πίεσης που της έχει ασκηθεί για την ανάληψη πρωτοβουλιών στη κατεύθυνση διεύρυνσης των χρηματοδοτικών δυνατοτήτων στήριξης των πληττόμενων κλάδων και επιχειρήσεων από τα περιοριστικά μέτρα και τις οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας. Η αρχική πρόταση προέβλεπε τη στήριξη γεωργών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) που έχουν πληγεί από την πανδημία, μέσω της χορήγησης κατ' αποκοπή ενίσχυσης έως 5.000€ ανά γεωργό και έως 50.000€ ανά ΜΜΕ, ενώ το συνολικό ύψος των κοινοτικών πόρων για την χρηματοδότηση του νέου μέτρου, προβλεπόταν να ανέλθει έως το 1% των πόρων της συμμετοχής του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) στο ΠΑΑ κάθε Κράτους – Μέλους (Κ-Μ). Καθώς οι ανωτέρω προβλέψεις κρίθηκαν από την πλειοψηφία των Κ-Μ, συμπεριλαμβανομένης της χώρας μας, ως ανεπαρκείς για την κάλυψη των αυξημένων αναγκών από την οικονομική κρίση της πανδημίας, το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εισηγήθηκαν:

- την αύξηση της κατ' αποκοπή ενίσχυσης έως 7.000€ ανά γεωργό.
- την αύξηση του ύψους των κοινοτικών πόρων που μπορούν να διατεθούν για την χρηματοδότηση του νέου μέτρου έως το 2% των πόρων της συμμετοχής του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) στο ΠΑΑ κάθε Κ-Μ.
- Την επέκταση επιλεξιμότητας καταβολής των ενισχύσεων στους δικαιούχους έως 30/06/2021 από 31/12/2020.

Με τις ανωτέρω βελτιώσεις ψηφίστηκε η τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 και συνεπώς τέθηκε σε ισχύ το νέο μέτρο, το οποίο χαρακτηρίζεται ως έκτακτο και προσωρινό, θα χρηματοδοτηθεί από τις διαθέσιμες πιστώσεις του ΠΑΑ κάθε Κράτους – Μέλους (Κ-Μ) μετά από σχετική τροποποίησή του, στη βάση

αξιολόγησης των αναγκών και κατηγοριοποίησης των επιλέξιμων δικαιούχων με αντικειμενικά και αμερόληπτα κριτήρια. Στόχος είναι, οι ενισχύσεις να καταβληθούν με τη λιγότερη δυνατή γραφειοκρατία, στη βάση βεβαίως επαρκούς τεκμηρίωσης αφενός της ζημίας που έχει υποστεί κάθε τομέας ή κλάδος, αφετέρου του ύψους του κατ' αποκοπή ποσού ενίσχυσης που θα χορηγηθεί.

Η Πολιτική Ηγεσία του ΥΠΑΑΤ με τις αρμόδιες Κάθετες Υπηρεσίες και εποπτευόμενους φορείς του ΥΠΑΑΤ διαβουλεύονται με τους θεσμικούς εκπροσώπους των κλάδων που πλήττονται από τις επιπτώσεις της πανδημίας, ώστε να τεκμηριωθεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο η επιλεξιμότητα στήριξής τους στο πλαίσιο του νέου Μέτρου (τεκμηρίωση της ζημίας που έχει υποστεί ο κλάδος και καθορισμός του ύψους του κατ' αποκοπή ποσού ενίσχυσης). Επίσης, η Διαχειριστική Αρχή σε συνεργασία με τον ΟΠΕΚΕΠΕ επεξεργάζονται τις θεσμικές και τεχνικές παραμέτρους ενεργοποίησης και εφαρμογής του συγκεκριμένου Μέτρου.

Επισημαίνεται βεβαίως, ότι οι όποιες αποφάσεις χρηματοδότησης του νέου μέτρου θα πρέπει να ληφθούν, συνεκτιμώντας το γεγονός ότι, δεδομένου του προχωρημένου της προγραμματικής περιόδου, έχει δεσμευτεί το μεγαλύτερο μέρος των πόρων του ΠΑΑ, ενώ ταυτόχρονα υφίστανται και ανελαστικές υποχρεώσεις πληρωμών για τα επόμενα χρόνια, όπως της εξισωτικής αποζημίωσης, γεγονός που περιορίζει περαιτέρω τις χρηματοδοτικές δυνατότητες του Προγράμματος.

Επιπλέον της πρόβλεψης για ενεργοποίηση του νέου μέτρου, υπενθυμίζεται ότι στο πλαίσιο του ΠΑΑ και για την χρηματοδοτική ενίσχυση των παραγωγών και των μεταποιητικών επιχειρήσεων που υλοποιούν επενδύσεις, έχει προβλεφθεί η ενεργοποίηση μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων, του Ταμείου Εγγυοδοσίας Αγροτικής Ανάπτυξης, το οποίο αναμένεται να μοχλεύσει πόρους της τάξης άνω των 400 εκ. € για τη χορήγηση δανείων με ευνοϊκούς όρους από τις Τράπεζες.

Επιπρόσθετα, έχει προβλεφθεί η δυνατότητα εκχώρησης της δημόσιας δαπάνης των επενδυτικών σχεδίων εκσυγχρονισμού γεωργικών εκμεταλλεύσεων και μεταποίησης γεωργικών προϊόντων σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για την λήψη δανείου για τους σκοπούς της επένδυσης. Ταυτόχρονα, για τη διευκόλυνση της υλοποίησης των επενδύσεων στα μέτρα των Σχεδίων Βελτίωσης και της Μεταποίησης - Εμπορίας Γεωργικών Προϊόντων του ΠΑΑ προβλέπεται η χορήγηση προκαταβολής στους δικαιούχους.

Επίσης, στο πλαίσιο αντιμετώπισης των δυσμενών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19, έχουν προταθεί στην Ε.Ε. και έχουν γίνει εν μέρει αποδεκτά μέσω τροποποίησης των σχετικών κανονισμών, μια σειρά μέτρων διευκόλυνσης των ωφελουμένων του ΠΑΑ και απλοποίησης διαδικασιών και κανόνων που αφορούν στην εφαρμογή του (διεύρυνση επιλεξιμοτήτων, παρατάσεις προθεσμιών, αύξηση ποσοστού πληρωμής προκαταβολών, αύξηση του αριθμού αιτήσεων πληρωμής, μη απαίτηση διενέργειας επιτόπιων ελέγχων, κλπ.). Οι εν λόγω τροποποιήσεις ενσωματώνονται προοδευτικά από τους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης και στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση των αντίστοιχων Μέτρων και Δράσεων του ΠΑΑ.

Παράλληλα, η Ε.Ε. ανακοίνωσε πρόσφατα (30/4/2020) την έγκριση της τροποποίησης του προσωρινού πλαισίου κρατικών ενισχύσεων για τη στήριξη των πληττόμενων επιχειρήσεων από την κρίση του COVID 19, που εισηγήθηκαν οι ελληνικές αρχές, ώστε

α) να διευρυνθεί το πεδίο εφαρμογής του, προβλέποντας τη δυνατότητα παροχής κεφαλαίου κίνησης και στους αυτοαπασχολούμενους και τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της γεωργίας και της υδατοκαλλιέργειας, καθώς και επιδότησης των προμηθειών εγγύησης για τα δάνεια με τη μορφή άμεσων επιχορηγήσεων.

β) να αυξηθεί ο προϋπολογισμός του σε 2,25 δις €.

Στην κατεύθυνση αυτή δύναται να αξιοποιηθεί το νεοσυσταθέν Ταμείο Εγγυοδοσίας που δημιουργήθηκε στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ για την αντιμετώπιση των οικονομικών συνεπειών της πανδημίας του COVID 19, με διαχειριστή την Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα.

Περαιτέρω, προκειμένου να υποστηριχθεί ο αγροτικός τομέας της χώρας και της Ε.Ε. και ιδιαίτερα οι τομείς που έχουν πληγεί περισσότερο από την πανδημία του COVID-19 έχουν αποφασιστεί:

➤ Λόγω του γεγονότος ότι ήταν ανέφικτο να διενεργηθούν οι προβλεπόμενοι συστηματικοί και δειγματοληπτικοί έλεγχοι, η Ελλάδα ζήτησε τη μέγιστη δυνατή ευελιξία και μια σειρά παρεκκλίσεων όσον αφορά διοικητικούς και επιτόπιους ελέγχους για τις άμεσες ενισχύσεις, την Κοινή Οργάνωση Γεωργικών Αγορών (πχ. οπωροκηπευτικά, αμπελο-οινικός τομέας, μελισσοκομία, πρόγραμμα για τα σχολεία) και την αγροτική ανάπτυξη. Η Επιτροπή προχώρησε πράγματι στην τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας, ικανοποιώντας σε μεγάλο βαθμό τα ελληνικά αιτήματα, παρέχοντας παρεκκλίσεις και ευελιξία όσον αφορά, για παράδειγμα, τον ελάχιστο αριθμό δειγμάτων, τη μείωση των ποσοστών την παράταση της περιόδου επιτόπιων ελέγχων κ.λπ.

➤ Επίσης, στο πλαίσιο αντιμετώπισης των δυσμενών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19, έχουν προταθεί στην Ε.Ε. και έχουν γίνει εν μέρει αποδεκτά μέσω τροποποίησης των σχετικών κανονισμών, μια σειρά μέτρων διευκόλυνσης των ωφελουμένων του ΠΑΑ και απλοποίησης διαδικασιών και κανόνων που αφορούν στην εφαρμογή του (διεύρυνση επιλεξιμοτήτων, παρατάσεις προθεσμιών, αύξηση ποσοστού πληρωμής προκαταβολών, αύξηση του αριθμού αιτήσεων πληρωμής, μη απαίτηση διενέργειας επιτόπιων ελέγχων κ.λπ.). Οι εν λόγω τροποποιήσεις ενσωματώνονται προοδευτικά από τους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης και στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση των αντίστοιχων Μέτρων και Δράσεων του ΠΑΑ. Ήδη διατέθηκαν ακόμη 40 εκ. € για την ένταξη επιπλέον δικαιούχων στο μέτρο της Μεταποίησης και Εμπορίας Γεωργικών Προϊόντων (συνολικά οι διατιθέμενοι πόροι ανέρχονται σε 440 εκ. €, ενώ σε 600 εκ. € ανέρχονται οι πόροι που έχουν διατεθεί από το ΠΑΑ για επενδύσεις εκσυγχρονισμού γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων) ώστε να ενισχυθεί περαιτέρω η επιχειρηματικότητα.

Περαιτέρω, προκειμένου να υποστηριχθεί ο αγροτικός τομέας της χώρας και της Ε.Ε. και ιδιαίτερα οι τομείς που έχουν πληγεί περισσότερο από την πανδημία του COVID-19 έχουν αποφασιστεί:

➤ Αντίστοιχα, λόγω του γεγονότος ότι ήταν ανέφικτο να διενεργηθούν οι προβλεπόμενοι συστηματικοί και δειγματοληπτικοί έλεγχοι, η Ελλάδα ζήτησε τη μέγιστη δυνατή ευελιξία και μια σειρά παρεκκλίσεων όσον αφορά διοικητικούς και επιτόπιους ελέγχους για τις άμεσες ενισχύσεις, την Κοινή Οργάνωση Γεωργικών Αγορών (π.χ. οπωροκηπευτικά, αμπελο-οινικός τομέας, μελισσοκομία, πρόγραμμα για τα σχολεία) και την αγροτική ανάπτυξη. Η Επιτροπή προχώρησε πράγματι στην τροποποίηση της σχετικής νομοθεσίας, ικανοποιώντας σε μεγάλο βαθμό τα ελληνικά αιτήματα, παρέχοντας παρεκκλίσεις και ευελιξία όσον αφορά, για παράδειγμα, τον ελάχιστο αριθμό δειγμάτων, τη μείωση των ποσοστών την παράταση της περιόδου επιτόπιων ελέγχων κ.λπ.

➤ Σε συνέχεια των προτάσεων της Ελλάδας αλλά και των άλλων κρατών-μελών, η Ε. Επιτροπή προχώρησε σε ένα επιπρόσθετο πακέτο μέτρων που αφορούν στην Κοινή Οργάνωση των Γεωργικών Αγορών και την Αγροτική Ανάπτυξη, όπως ειδικά μέτρα για την παροχή έκτακτης προσωρινής στήριξης στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ σε αγρότες και μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις, ενίσχυση για ιδιωτική αποθεματοποίηση γαλακτοκομικών προϊόντων (αποκορυφωμένο γάλα σε σκόνη, βούτυρο, τυριά) και προϊόντων κρέατος (βόειο, αιγοπρόβειο), ευελιξία στην εφαρμογή των προγραμμάτων στήριξης για οίνο, οπωροκηπευτικά, επιτραπέζιες ελιές και ελαιόλαδο, για μελισσοκομία και για το σχολικό πρόγραμμα της ΕΕ, καθώς και προσωρινές παρεκκλίσεις από ορισμένους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ στον τομέα του γάλακτος, της πατάτας και των ανθέων (π.χ. συλλογικός προγραμματισμός της παραγωγής στον τομέα του γάλακτος, απόσυρση προϊόντων από την αγορά στον τομέα των ανθέων και της πατάτας).

➤ Επίσης, στο πλαίσιο αντιμετώπισης των δυσμενών επιπτώσεων της πανδημίας COVID-19, έχουν προταθεί στην Ε.Ε. και έχουν γίνει εν μέρει αποδεκτά μέσω τροποποίησης των σχετικών κανονισμών, μια σειρά μέτρων διευκόλυνσης των ωφελουμένων του ΠΑΑ και απλοποίησης διαδικασιών και κανόνων που αφορούν στην εφαρμογή του (διεύρυνση επιλεξιμοτήτων, παρατάσεις προθεσμιών, αύξηση ποσοστού πληρωμής προκαταβολών, αύξηση του αριθμού αιτήσεων πληρωμής, μη απαίτηση διενέργειας επιτόπιων ελέγχων κ.λπ.). Οι εν λόγω τροποποιήσεις ενσωματώνονται προοδευτικά από τους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης και στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση των αντίστοιχων Μέτρων και Δράσεων του ΠΑΑ. Ήδη διατέθηκαν ακόμη 40 εκ. € για την ένταξη επιπλέον δικαιούχων στο μέτρο της Μεταποίησης και Εμπορίας Γεωργικών Προϊόντων (συνολικά οι διατιθέμενοι πόροι ανέρχονται σε 440 εκ. €, ενώ σε 600 εκ. € ανέρχονται οι πόροι που έχουν διατεθεί από το ΠΑΑ για επενδύσεις εκσυγχρονισμού γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων) ώστε να ενισχυθεί περαιτέρω η επιχειρηματικότητα.

Σε κάθε περίπτωση, επιδιώκοντας τη θωράκιση του αγροτικού εισοδήματος, η Κυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη έχει θέσει ως στρατηγική προτεραιότητά της, την πάταξη των «ελληνοποιήσεων», μίας μάστιγας που έχει ως αποτέλεσμα την απομείωση του αγροτικού εισοδήματος, την εξαπάτηση του καταναλωτή, τη δημιουργία αθέμιτου ανταγωνισμού, τη βλάβη της εθνικής οικονομίας.

Σε αυτήν την κατεύθυνση η παρούσα Πολιτική Ηγεσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων έκανε το πρώτο και σημαντικό βήμα με την ψήφιση του Ν.4691/2020(ΦΕΚ 108 Α) *«Ρυθμίσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό του αγροτικού τομέα»*. Στο εν λόγω νομοσχέδιο, με γνώμονα την προστασία των ελληνικών προϊόντων και κατ' επέκταση των Ελλήνων παραγωγών και καταναλωτών από αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, θεσπίζεται emphaticά η αυστηροποίηση του κυρωτικού πλαισίου, ειδικά στις περιπτώσεις «ελληνοποιήσεων» προϊόντων Π.Ο.Π.-Π.Γ.Ε., Ε.Π.Ι.Π. και βιολογικών, η πρόβλεψη για πρώτη φορά ειδικών ποινικών αδικημάτων για τους παραβάτες και η αποτρεπτική για τους επίδοξους «ελληνοποιητές» επαύξηση των χρηματικών προστίμων. Αναλυτικότερα, προβλέπεται:

- ειδικό ποινικό αδίκημα για όποιον εξάγει τρόφιμα νοθευμένα ή επιβλαβή για την υγεία του ανθρώπου,
- η θέσπιση ενός νέου αδικήματος, αυξημένης ποινικής απαξίας (ποινή φυλάκισης τουλάχιστον 3 ετών ή χρηματική ποινή), η οποία καταλαμβάνει όποιον με πρόθεση παράγει, εισάγει, εξάγει, αποθηκεύει, διακινεί ή διαθέτει στην κατανάλωση τρόφιμα, τα οποία κατά τη διαπίστωση της αρμόδιας αρχής είναι νοθευμένα και επιβλαβή για την υγεία του ανθρώπου,
- η -υπό προϋποθέσεις και κατόπιν έκδοσης εισαγγελικής διάταξης- δημοσιοποίηση στοιχείων κατηγορουμένων ή καταδικασθέντων για ειδικά ποινικά αδικήματα σχετικά με «ελληνοποιήσεις» προκειμένου –μεταξύ άλλων- να προστατευθεί η δημόσια υγεία,
- η θέσπιση ποινής φυλάκισης τουλάχιστον 2 ετών σωρευτικά με χρηματική ποινή για τους παραβάτες Π.Ο.Π.-Π.Γ.Ε.-Ε.Π.Ι.Π. και βιολογικών προϊόντων καθώς και η θεσμοθέτηση επιβολής σε βάρος των ανωτέρω, διοικητικού προστίμου ύψους έως –κατ' αρχήν- 300.000 ευρώ, το οποίο μπορεί να φτάσει ή ακόμη και να ξεπεράσει τα 600.000 ευρώ, εάν η σχετική παράβαση έχει διαπραχθεί από επιχείρηση με κύκλο εργασιών άνω των 10 εκατομμυρίων ευρώ,
- η πρόβλεψη επιβολής μόνιμης αφαίρεσης του δικαιώματος χρήσης ενδείξεων Π.Ο.Π., Π.Γ.Ε., Ε.Π.Ι.Π. ή βιολογικών προϊόντων σε βάρος των υποτρόπων και
- η συνεκτίμηση του παρανόμως προσποριζόμενου κέρδους κατά την επιμέτρηση του διοικητικού προστίμου σε βάρος «ελληνοποιητών».

Επιπλέον, αναφέρεται ότι, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο ο ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ ελέγχει τις επιχειρήσεις με έδρα την Ελλάδα, οι οποίες έχουν υποβάλει αίτηση για τη χρήση του ελληνικού σήματος στα προϊόντα που παράγουν και διακινούν προκειμένου να διαπιστώσει την ελληνική προέλευση της πρώτης ύλης. Ο Οργανισμός εφαρμόζει τις εκάστοτε διατάξεις, όπως κάθε φορά ισχύουν, έχοντας ως βασική προτεραιότητα τη θωράκιση της διαφάνειας και της αξιοπιστίας των ελέγχων και του συστήματος πιστοποίησης, με στόχο την προστασία των συμφερόντων των παραγωγών, την εδραίωση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών στο προϊόν, την αποφυγή φαινομένων παραπλάνησής τους, την αποφυγή του φαινομένου των ελληνοποιήσεων, καθώς και άλλων παράνομων πρακτικών.

Συνακόλουθα, το ΥΠΑΑΤ μέσω της τροποποίησης του οργανογράμματός του με το π.δ. 97/2017 προχώρησε σε μεγάλες θεσμικές αλλαγές, με τη μεταφορά και την υπαγωγή των οχτώ (8) Περιφερειακών Κέντρων Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού Ελέγχου και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου (ΠΚΠΦΠ&ΦΕ) με έδρα σε Αττική, Βόλο, Ιωάννινα, Θεσσαλονίκη, Καβάλα, Ναύπλιο, Αχαΐα και Ηράκλειο, απευθείας στη Διεύθυνση Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων. Κατ' αυτόν τον τρόπο για πρώτη φορά υφίσταται ελεγκτικός μηχανισμός 150 ελεγκτών περίπου με επιχειρησιακούς βραχίονες σε όλη τη χώρα και δυνατότητα ταχείας επέμβασης όποτε αυτό χρειαστεί. Οι Υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ έχουν ήδη εξοπλιστεί με επιβατικά-υπηρεσιακά αυτοκίνητα ώστε να είναι υπηρεσιακά και επιχειρησιακά έτοιμες για έλεγχο όλο το 24ωρο.

Η Διεύθυνση Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) είναι αρμόδια για την εποπτεία και τον συντονισμό όλων των αρμόδιων αρχών [Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) των Περιφερειακών Ενοτήτων της Χώρας και Περιφερειακά Κέντρα Προστασίας Φυτών, Ποιοτικού Ελέγχου και Φυτοϋγειονομικού Ελέγχου (ΠΚΠΦΠ&ΦΕ) του ΥΠΑΑΤ] που διενεργούν ελέγχους στον τομέα των νωπών οπωροκηπευτικών, μπανανών και πατατών μετά την πρωτογενή παραγωγή έως και το στάδιο της λιανικής πώλησης, συμπεριλαμβανομένων των εξαγωγών, εισαγωγών και του ενδοενοσιακού εμπορίου.

Συγκεκριμένα:

- Κατά την παρουσίαση ενός φορτίου προς εισαγωγή, οι ως άνω αρμόδιες αρχές ελέγχου [ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενοτήτων στην περιοχή ευθύνης τους και τα ΠΚΠΦΠ&ΦΕ του ΥΠΑΑΤ στην περιοχή δικαιοδοσίας τους] διενεργούν έλεγχο εγγράφων και ταυτότητας, οπότε ελέγχεται η ορθή σήμανση του προϊόντος σύμφωνα με την ισχύουσα Ενωσιακή και Εθνική νομοθεσία.
- Κατά την παρουσίαση ενός φορτίου προς εξαγωγή, με τη λειτουργία του ΜΕΝΟ (Μητρώο Εμπόρων Νωπών Οπωροκηπευτικών) όλες οι αναγγελίες για τις εξαγωγές γίνονται ηλεκτρονικά προς διευκόλυνση του εξαγωγικού εμπορίου. Ακολουθώντας οι ΔΑΟΚ/ΔΑΟ προβαίνουν στις επιθεωρήσεις που θα τους υποδείξει το σύστημα ΜΕΝΟ χωρίς περαιτέρω απώλεια χρόνου και οι Τελωνειακές αρχές ενημερώνονται άμεσα εφόσον τόσο το Πιστοποιητικό Συμμόρφωσης ή η Βεβαίωση απαλλαγής εκδίδονται άμεσα και όλα γίνονται ηλεκτρονικά.

Επίσης, για την εισαγωγή στη χώρα προϊόντων νωπών οπωροκηπευτικών είναι υποχρεωτική η υποβολή αναγγελίας στο πληροφοριακό σύστημα του ΜΕΝΟ. Το ΜΕΝΟ είναι ταυτόχρονα σύστημα υποβολής ψηφιακών αναγγελιών διακίνησης (εισαγωγές, εξαγωγές, ενδοενοσιακό εμπόριο) φορτίων νωπών οπωροκηπευτικών, σύστημα διεξαγωγής ανάλυσης επικινδυνότητας επί των αναγγελιών των φορτίων νωπών οπωροκηπευτικών και σύστημα λήψης απόφασης διενέργειας ελέγχου ή απαλλαγής ελέγχου επί των αναγγελιών των φορτίων νωπών οπωροκηπευτικών. Η απόφαση ελέγχου επί του φορτίου προς εισαγωγή γνωστοποιείται ηλεκτρονικά στους εμπόρους.

Επισημαίνεται ότι, έλεγχος εγγράφων και ταυτότητας πραγματοποιείται στο σύνολο, δηλαδή στο 100% των εισαγόμενων φορτίων, σύμφωνα με την ισχύουσα ενωσιακή και εθνική νομοθεσία, ενώ ο φυσικός έλεγχος πραγματοποιείται μόνον στις περιπτώσεις που το πληροφοριακό σύστημα του ΜΕΝΟ το υποδεικνύει.

Στις περιπτώσεις που διαπιστώνονται μη συμμορφώσεις, επιβάλλονται άμεσα οι προβλεπόμενες κυρώσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4235/2014 (Α'32) και των εφαρμοστικών διατάξεών του. Οι εν λόγω κυρώσεις είναι διαθέσιμες διαδικτυακά στο ΜΕΝΟ για όλες τις αρμόδιες ελεγκτικές αρχές, αυξάνοντας έτσι την επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα του συστήματος εποπτείας και ελέγχου.

Περαιτέρω, όταν τα εισαγόμενα προϊόντα δεν είναι σύμφωνα με την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία, το ΥΠΑΑΤ, μέσω της αρμόδιας Διεύθυνσης Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων, προβαίνει σε απαγόρευση εισαγωγής και στη συνέχεια σε καταστροφή ή επαναποστολή (ασφάλεια τροφίμων) ή σε αλλαγή χρήσης ή σε διορθωτικές ενέργειες (αλλαγή σήμανσης).

Επιπρόσθετα, επισημαίνεται ότι, το ΥΠΑΑΤ προκειμένου να προστατέψει τα ελληνικά αγροτικά προϊόντα και τους Έλληνες παραγωγούς και να αποφύγει φαινόμενα «ελληνοποιήσεων» και παραπλάνησης του καταναλωτή στον τομέα των προϊόντων φυτικής προέλευσης, προβαίνει ανά τακτά χρονικά διαστήματα τόσο στην έκδοση σχετικών εγκυκλίων για εντατικοποίηση των ελέγχων σε φορτία νωπών οπωροκηπευτικών στα σημεία εξόδου/εισόδου (λιμάνια, συνοριακούς σταθμούς) της χώρας, σε κομβικά σημεία επί των εθνικών οδών (διόδια), στα συσκευαστήρια, στις λαχαναγορές κ.ά., όσο και σε έκτακτους αιφνιδιαστικούς ελέγχους, ώστε να εξαλειφθεί το φαινόμενο της εισαγωγής και διακίνησης ποιοτικά υποβαθμισμένων, επικίνδυνων ή αταυτοποιητών προϊόντων, τα οποία:

- ανταγωνίζονται αθέμιτα τα εγχώρια προϊόντα,
- παραπλανούν τον καταναλωτή και
- θέτουν σε κίνδυνο την υγεία του καταναλωτή.

Επισημαίνεται ότι, η Διεύθυνση Ποιότητας και Ασφάλειας Τροφίμων παρέχει διαρκώς οδηγίες προς όλες τις αρμόδιες αρχές ελέγχου (επόπτες των ΠΚΠΦΠ και ΦΕ του ΥΠΑΑΤ και ποιοτικούς ελεγκτές των Δ/νσεων Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής) για την αυστηρή εφαρμογή των διατάξεων περί ελέγχου των εισαγόμενων φορτίων (σήμανση, τυποποίηση, ασφάλεια κ.ά.), καταβάλλοντας συνεχείς προσπάθειες, ώστε να τηρείται η νομιμότητα και να διασφαλίζεται το συμφέρον όλων των νόμιμων συναλλασσόμενων και των παραγωγών.

Παράλληλα, επιχειρείται η αναβάθμιση του υλικοτεχνικού εξοπλισμού και των εγκαταστάσεων των σημείων εισόδου – εξόδου και διέλευσης φορτηγών αυτοκινήτων.

Ενδεικτικά αναφέρονται η τοποθέτηση X-Ray scan και στο τελωνείο της Κακκαβιάς και η κατασκευή ειδικών χώρων ελέγχου και δειγματοληψίας τροφίμων στους Κήπους του Έβρου εντός του 2019. Παράλληλα η ολοένα και μεγαλύτερη εμπλοκή των νέων τεχνολογιών στους μηχανισμούς ελέγχου της χώρας, θα οδηγήσει σε

ευκολότερη αντιμετώπιση του φαινομένου. Αναμένεται λοιπόν και online σύνδεση σε πραγματικό χρόνο των βάσεων δεδομένων των τελωνείων με αυτών του ΥΠΑΑΤ αλλά και άλλων Υπηρεσιών.

Επιπλέον, σύμφωνα με τα στοιχεία από το ΜΕΝΟ, από 1-1-2020 έως 28-4-2020, έχουμε εισαγωγές περίπου 130.000 τόνων πατατών, ενώ το αντίστοιχο διάστημα πέρυσι (1-1-2019 έως 28-4-2019) είχαν πραγματοποιηθεί εισαγωγές 135.946 τόνων, δηλαδή είναι ελαφρώς μειωμένες οι εισαγωγές πατατών φέτος μέχρι σήμερα σε σχέση με το ίδιο χρονικό διάστημα πέρυσι.

Πληροφοριακά αναφέρεται ότι, στην τακτική σύνοδο του Συμβουλίου Υπουργών Γεωργίας και Αλιείας που πραγματοποιήθηκε στις 16 και 17 Δεκεμβρίου 2019 στις Βρυξέλλες, στην οποία συμμετείχε ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, τέθηκε και το θέμα της απάτης στα τρόφιμα και επισημάνθηκε η αναγκαιότητα διασυννοριακής συνεργασίας των Αρχών, προκειμένου να αντιμετωπίσουν εγκλήματα που σχετίζονται με τα τρόφιμα και των οποίων η εγκληματική δράση υπερβαίνει τα εθνικά σύνορα. Στο ανωτέρω Συμβούλιο, ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων, στο θέμα της επισήμανσης (labelling) των προϊόντων και στην ανάγκη αναγραφής της προέλευσης στα τρόφιμα, καθώς αυτή συνδέεται με την απαίτηση των καταναλωτών για ακριβέστερη πληροφόρηση, αλλά και με τα ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά μιας σειράς ευρωπαϊκών προϊόντων, ιδιαίτερα των παραδοσιακών.

Υπογραμμίζεται ότι στόχος της Πολιτικής Ηγεσίας του ΥΠ.Α.Α.Τ. είναι οι αυστηροί και αδιάλειπτοι έλεγχοι να αποτελέσουν τη «νέα κανονικότητα» στη χώρα μας και να συνεχίζονται με τη δέουσα σχολαστικότητα και αυστηρότητα και τα επόμενα χρόνια. Για τον λόγο αυτό, την αυστηροποίηση του κυρωτικού πλαισίου θα ακολουθήσει η προγραμματισμένη αναδιοργάνωση του ελεγκτικού μηχανισμού, η απάλειψη αλληλοεπικαλύψεων, η χρήση νέων τεχνολογιών ικνηλασιμότητας, η ενιαιοποίηση και διαλειτουργικότητα των βάσεων δεδομένων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με άλλα συναρμόδια Υπουργεία με σκοπό την αποτελεσματικότητα, τις διασταυρωτικές πληροφορίες των ελέγχων και την επιτάχυνση της επιβολής των προστίμων.

Τέλος, αρμόδια να απαντήσουν για τα θέματα που τα αφορούν είναι τα Υπουργεία Οικονομικών και Ανάπτυξης & Επενδύσεων, προς το οποία διαβιβάζεται ηλεκτρονικά η Ερώτηση 5874/22-4-2020.

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΑΡΑΜΠΑΤΖΗ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Υπουργείο Οικονομικών (με ηλεκτρονική διαβίβαση της Ερώτησης 5912/23-4-2020)
 - Γραφείο κ. Υπουργού
2. Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (με ηλεκτρονική διαβίβαση της Ερώτησης 5912/23-4-2020)
 - Γραφείο κ. Υπουργού
3. Βουλευτή κ. Ι. Λαμπρόπουλου